ಶ್ರೀ ಬಿದರಹಳ್ಳಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥ(೧೬೦೦-೧೬೭೩) ವಿರಚಿತ "ನಾರಾಯಣ" ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ:
ಶ್ರೀನಿವಾಸತೀರ್ಥರು ಒಟ್ಟು ೭೨ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

೧) ಅರಾಃ = ದೋಷಗಳು , ನಾರಾಃ = ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಗಳಾದ" ಗುಣಗಳು", ಅಯನ= ಆಶ್ರಯನು,
="ಗುಣಪೂರ್ಣನು"
೨) ಅರಾಃ = ದೋಷಗಳು , ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಲ್ಲದವನು=ನಾರಾಯಣ ="ದೋಷವರ್ಜಿತನು"

೩) ನಾರಂ = ಜ್ಞಾನವು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಯನ= ವಿಷಯನು. "ಜ್ಞಾನವಿಷಯನು,ಜ್ಞಾನಗಮ್ಯನು."

೪) ನಾರಾಃ= ಮುಕ್ತರು, ಅವರಿಗೆ ಅಯನ= " ಆಶ್ರಯನು, " ಮುಕ್ತಾಶ್ರಯನು"

೫) ನಾರ = ನರರ ಸಮೂಹ. ಅಯನ=ಅದರಿಂದ ವಂದ್ಯನಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾರಾಯಣ "
ನರ(ಭಕ್ತ)ಸಮೂಹ ವಂದ್ಯನು"

೬) ನಾರಂ= ಜೀವರ ಸೃಷ್ಟಿ ವೊದಲಾದವು, ಅಯನ= ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ನಾರಾಯಣ.
"ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಅಷ್ಟಕರ್ತ"

೭)ನಾರಃ=ಜೀವಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಮುಖ್ಯವಾಯುದೇವರು, ಅಯನ=ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದನು.
"ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯನು"

೮) ನಾರಾಃ=ಜೀವರ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ವೇದಗಳು, ಅಯನ= ಅವುಗಳಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನು. "
“ವೇದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನು"

೯) ನಾರ=ಮುಖ್ಯವಾಯುದೇವ, ಅಯನ= ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧನನಾದವನು. "ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ಜ್ಞಾನಸಾಧನನು"

೧೦) ನಾರಃ=ದೇವತೆಗಳು, ನಾರಂ=ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು. ಅಯನ= ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ.
"ಸರ್ವದೇವ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯ"

೧೧) ನಾರಾಃ=ಮುಖ್ಯ ವಾಯುವೇ, ಅಯನ= ದೇಹೋತ್ಕ್ರಮಣ, ಪ್ರವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು.
"ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿರುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವವನು."

೧೨) ನಾರಂ= ಜೀವರನ್ನು ಮುಕ್ತಿಗೊಯ್ಯುವ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಶರೀರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಅಯನ=ಅದರಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುವವ, "ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂತರ್ಗತ ರೂಪ"

೧೩)ನಾರಂ=ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾದ ವಿಶ್ವ, ಅಯನ=ಅದರಲ್ಲಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ
ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವವ,"ಸರ್ವಜಗದಂತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟ"

೧೪) ನಾರಾಃ= ನಾಶವಾಗದಿರುವ ಅನಂತಾಸನ,ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ,ಮತ್ತು ವೈಕುಂಠ, ಅಯನ=ಅವುಗಳೇ ಮನೆಯಾಗಿರುವವ. "ತ್ರಿಧಾಮ ಹೊಂದಿದವ"

೧೫) ನಾರಾಃ=ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾದ ನೀರು. ಅಯನಂ=ಅದನ್ನು ಆಶ್ರಯವನ್ನಾಗಿಸಿದವನು. "ಜಲಶಾಯಿ"

೧೬) ನಾರಂ=ಕ್ಷಯಿಸದಿರುವ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ, ಅಯನಂ=ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವವ. "ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಮಧ್ಯವರ್ತಿ"

೧೭) ನಾರಂ=ಮಾನವರ ಹೃತ್ಪದ್ಮ, ಅಯನಂ=ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು."ಹೃತ್ಕಮಲ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ"

೧೮) ನಾರಂ=ಗರುಡನು(ವಿಷಾದಿಹರಣದಿಂದ ಜನರ ಜೀವನಹೇತುವಾದವನು), ಅಯನಂ=ಗಮನಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿರುವವ. "ಗರುಡವಾಹನ"

೧೯) ನಾರಂ=ಶೇಷದೇವರ ಶರೀರ(ನರ=ಶೇಷ,ಸರ್ವಜೀವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ್ದರಿಂದ ನರನೆಂದು ಹೆಸರು), ಅಯನಂ=ಶಯನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು. " ಶೇಷಶಾಯಿ"

೨೦) ಅರ=ದೋಷ ಹಾಗು ದೋಷಶಾಲಿಗಳಿಂದ, ಅಯನ = ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವವನು ಅಂದರೆ, ಅರಾಯಣ. ಅದು ಅಲ್ಲದವನು ನಾರಾಯಣ "ದೋಷಗಳಿಂದ ಅಗಮ್ಯ

೨೧) ನರ=ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೋವೃತ್ತಿಜ್ಞಾನ ಹೋಗದಿರುವ ವಾಯುದೇವರು, ನಾರ=ಅವರ ಸಂಬಂಧಿ ಅಂದರೆ ತಾಯಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ. ಅವಳಿಗೆ ಅಯನ=ಆಶ್ರಯನಾದವ 'ಶ್ರೀನಿವಾಸ"

೨೨) ನರ= ಎಂದರೆ ವರಾಹ ದೇವರು. ನಾರ=ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಭೂದೇವಿ, ಅವಳಿಗೆ ಅಯನ=ಆಶ್ರಯನಾದವನು. "ಭೂಮಿಗೆ ಆಶ್ರಯನು"

೨೩) ನರಾಃ= ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ತರು, ನಾರಾಃ=ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಭೋಗಸಮೂಹ. ಅಯನ=ಅದನ್ನು ಕೊಡುವವನು. "ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಭೋಗಪ್ರದ"

೨೪) ನರ=ಸರ್ವಜ್ಞಾನಿ ಜನರು. ನಾರ=ಅವರಿಗೆ ಪುತ್ರ,ಭ್ರಾತೃ,ಸಖ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸಹಾಯಕನು. ಅಯನ=ಸರ್ವರಿಗೂ ಆಶ್ರಯನು.

೨೫) ನಾರಂ=ಮನುಷ್ಯರ ಅಭೀಷ್ಟ ಸಮೂಹವಾದ ಪುತ್ರ,ಧನ,ಧಾನ್ಯ,ಪಶು,ಕೀರ್ತಿ ಮೊದಲಾದವು, ಅಯನ=ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವ ನಾರಯಣ "ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಪ್ರದ"

೨೬) ನಾರಾ=ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ, ನಾರಂ=ಅವಳ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಅಂದರೆ ಅವಳದೇ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪವಾದ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿನ ವಟಪತ್ರ, ಅಯನ=ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವವನು. "ವಟಪತ್ರಶಾಯಿ"

೨೭) ನರಃ= ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು, ನಾರಂ=ಅವರ ಶರೀರವಾಗಿ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಅಯನ=ಅದಕ್ಕೆ ಕೂರ್ಮರೂಪನಾಗಿ ಆಧಾರನಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದವನು. "ಕೂರ್ಮರೂಪಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಧಾರಿ"

೨೮) ನರಃ=ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶೇಷದೇವರು, ನಾರ=ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯರಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿರುವ ಕೂರ್ಮರೂಪಿ ವಾಯುದೇವರು, ಅಯನಂ=ಆ ವಾಯು ಕೂರ್ಮರೂಪಕ್ಕೂ ಅಶ್ರಯನಾದ ಕೂರ್ಮರೂಪಿ ವಿಷ್ಣು. "ವಾಯುಕೂರ್ಮಾಶ್ರಯಕೂರ್ಮ"

೨೯)(ನ+ಅ+ರ+ಅ+ಯ+ಣ್) = ನ=ಎಲ್ಲ ಜಡಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ, ಅ=ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತರಿಗಿಂತ ಅಧಿಕನಾದವನು. ರ= ಎಲ್ಲ ದೋಷರಹಿತನು. ಅ=ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತರಿಗಧಿಕನು, ಯ=ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಅಶೇಷ ದೋಷಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನು. ಣ=ದೋಷ ವಿರುದ್ಧ ಅನೇಕ ಗುಣಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪನು.

೩೦) ಅರಾಃ=ಅನಿತ್ಯತ್ವ,ವಿಕಾರಿತ್ವ,ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳು, ನಾರಂ=ಅವುಗಳಿಲ್ಲದ್ದು. ಅಯನಂ=ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು ನಾರಾಯಣ. "(ಅನಿತ್ಯ,ವಿಕಾರಿ,ಪರತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನವಂತ)

೩೧) ನರ=ನಾಶರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿ. ನಾರಾ=ಅವನ ಬೆವರಿನಿಂದ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ವಿರಜಾ ನದೀ ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನಾರ=ಅನಾದಿ ಲಿಂಗ ಶರೀರವೆಂಬಪ್ರಕೃತಿ ಬಂಧವನ್ನು ಅಯನ=ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನು.

೩೨) ನರ=ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಾರಾ=ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಅಯನಂ=ಅದಕ್ಕೆ ವಿಷಯನಾಗಿ ಗಮನ ಆಗಮನ ಉಳ್ಳವನು, "ಜ್ಞಾನಿಗಳಮನೋವಿಷಯನು"

೩೩) ನರ=ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ನಾರ=ಅವ್ರ ಸಮೂಹ, ಅಯನಂ–ಅದನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಗಾಳಿಯಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಿ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವವನು. " ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವವನು"

೩೪) ನರ=ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು, ನಾರಂ=ಅವರ ಶರೀರ, ಅಂದರೆ ಪಾದಾಗ್ರ, ಅಯನ=ಅದರ ಮೂಲಕ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವ ವಾಸುದೇವ.

೩೫) ನರ=ರಮಣವಿಲ್ಲದ ದೋಷಿಜನರು, ನಾರಂ=ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಮನಸ್ಸು, ಅಯನಂ=ಅದರಿಂದ ದೂರಸರಿಯುವವನು.

೩೬) ನರಾಃ = ರಮಣವಿಲ್ಲದ ದುಃಖಿಗಳು ನಾರಂ = ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ನರಕ. ಅಯನ – ನರಕದಲ್ಲಿನ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಣೆಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು.

೩೭) ನರಾಃ = ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಅಮರರು. ನಾರಂ=ಅವರ ಸ್ಥಾನವಾದ ಸ್ವರ್ಗ ಅಯನಂ= ಅಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರುವವನು.

೩೮) ನರಃ = ಶೇಷದೇವರು ಮತ್ತು ಗರುಡ ದೇವರು, ನಾರಂ=ಅವರಿಬ್ಬರ ಶರೀರ, ಅಯನಂ= ಇವು ವರುಣ ಚಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನಿರುದ್ಧನ ಮೂಲಕವೂ ಅಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಮೂಲಕವೂ ಯಾವನದೆಸೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶ ಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿವೆಯೋ ಅವನು ನಾರಾಯಣ.

೩೯) ನರ = ನಾಶರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿ. ನಾರಂ = ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಸುದರ್ಶನಾದಿ ಆಯುಧ ಸಮೂಹ. ಅಯನಂ= ಅವುಗಳನ್ನೇ ಶತ್ರು ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವವನು.

೪೦) ನರ = ನಾಶರಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿ, ನಾರಾಃ = ಅವನಿಂದ ಸೃಷ್ಟವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ನೀರು,ಬಹಿಃಆವರಣವಾಗಿರುವದು, ಅಯನಂ=ಆ ನೀರನ್ನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನ ಅಂಗುಷ್ಠದ ನಖದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಖರ್ಪರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಒಳಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ.

೪೧) ನರ = ನಾಶ ರಹಿತನಾದ ಭಗವಂತನು. ನಾರಂ = ಅವನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವನ ಸಂಬಧಿಯಾದ ಪದ್ಮ. ಅಯನಂ = ಅದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನದವನು ಪದ್ಮನಾಭ.

೪೨) ನರಾಃ = ಸಮಸ್ತ ಜೀವರು, ನಾರಂ = ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕ, ಅಯನಂ = ಅದಕ್ಕೇ ಆಶ್ರವನಾದ ವಿರಾಡ್ರೂಪಿ ನಾರಾಯಣ.

೪೩) ನರಾಃ = ಜೀವ ಸಮೂಹ, ನಾರಂ= ಅವರ ಸಂಬಂಧಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳು. ಅಯನಂ= ಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ವಿಶ್ವ,ತೈಜಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಜ್ಞಾರೂಪಿ ಪರಮಾತ್ಮ.

೪೪) ನಾರಂ = ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧಿ ಕಣ್ಣು ಮನಸ್ಸು ಹೃದಯವೆಂಬ ಮೂರು ಸ್ಥಾನಗಳು, ಅಯನಂ = ಅದೇ ಜಾಗ್ರತ್,ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿ ಪ್ರವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯುಳ್ಳವನು. ಅಂದರೆ ವಿಶ್ವ,ತೈಜಸ,ಪ್ರಾಜ್ಞರೂಪಿ ಪರಮಾತ್ಮ

೪೫) ನಾರಾಃ = ಮನುಷ್ಯರಿಗೊದಗಿದ ರಾಕ್ಷಸಾದಿ ಉಪದ್ರವಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಡುವುದೇ ಮೊದಲಾದ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಿಗಳೆನಿಸಿದ ರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಅವತಾರಗಳು ಅಯನಂ=ಕೆಲಸವಾದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಸಂಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದಾಗುವ ಪದ್ಮನಾಭ ರೂಪಿ ನಾರಾಯಣ

೪೬) ನಾರಃ=ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಓದುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತತ್ವೋಪದೇಶ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಅಯನಂ = ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ನೃಸಿಂಹರೂಪಿ ಶ್ರೀಹರಿ.

೪೭) ನರ= ಮುಖ್ಯ ವಾಯುದೇವರು, ನಾರಂ = ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಹನುಮದ್ರೂಪ. ಅಯನಂ = ಅದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾದ, ರಾಮರೂಪಿ ನಾರಾಯಣ.

೪೮)ನರ =ವಾಯುದೇವರು ನಾರ = ಅವರ ಅವತಾರರಾದ ಅಥವಾ ಅರ್ಜುನನಾದಿ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದ ನರರಾದ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ತತ್ವೋಪದೇಶದಿಂದ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಭೀಮಸೇನದೇವರು. ಅಯನಂ = ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ಕೃಷ್ಣರೂಪಿ ಪರಮಾತ್ಮ

೪೯)ನರ = ವಾಯುದೇವರು, ನಾರಃ = ವಾಯುದೇವರ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅಥವಾ ನರ ಎಂದರೆ ಕಲಿಕಾಲದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾದ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರು. ಅವರಿಗೆ ಅಯನ = ಆಶ್ರಯನಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರೂಪಿ ನಾರಾಯಣನು.(ವೇದವ್ಯಾಸರೂಪಿ ಶ್ರೀಹರಿ)

೫೦) ನಾರಃ = ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ದರ್ಶನ, ವಂದನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಉಪಕಾರಮಾಡುವದರಿಂದ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಎಂಟು ವ್ಯಾಸ ಮುಷ್ಟಿಗಳು. ಅವುಗಳೇ ಅಯನ = ಸನ್ನಿಧಾನ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು.

೫೧) ನಾರಃ-ಭೋಕ್ತೃಗಳ ಸಮೂಹ. ಅದೇ ಅಯನ-ಸನ್ನಿಧಾನ ಸ್ಥಾನವಾಗಿವುಳ್ಳ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ-ಸಂಕರ್ಷಣ ರೂಪಗಳು

೫೨) ನಾರಂ-ನರರ ಭೋಜ್ಯಗಳಾದ ಅನ್ನಾದೀ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಅವೇ ಅಯನಂ-ಸನ್ನಿಧಾನ ಸ್ಥಾನವುಳ್ಳ ಅನಿರುದ್ಧ- ನಾರಾಯಣ ರೂಪಗಳು

೫೩) ನಾರಂ-ನರರು ಭೋಜನಮಾಡಿದ ಅನ್ನ ಪಚನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ನರ ಸಂಬಂದಿಯಾದ ಅವಕಾಶ.ಅಯನಂ-ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಆಶ್ರಯನಾದ ವಾಸುದೇವರೂಪಿ ನಾರಾಯಣ.

೫೪)ನಾರಾ-ನರರಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಶನ ಪೂಜನಗಳಿಂದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಂಭಂದಿಯಾದ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆ. ಅದೇ ಅಯನ-ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ನಿಧಾನ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ನಾರಾಯಣ.

೫೫) ನರ-ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು. ಅವರಿಂದ ಪೂಜಿತವಾಗಿ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ್ದರಿಂದ ನಾರಾಃ= ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ, ವೇಂಕಟೇಶ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು. ಅವುಗಳೇ ಅಯನ = ಸರ್ವದಾ ಸನ್ನಿಧಾನ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು ನಾರಾಯಣ.

೫೬) ನರ= ಅರ್ಜುನ, ಅವನೇ ನಾರ. ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ಕೃಷ್ಣರೂಪಿ ನಾರಾಯಣ.

೫೭) ನರ=ಅರ್ಜುನ, ನಾರಃ=ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣರೂಪಿ ಮತ್ತು ಅಯನಂ=ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ರಯನು.

೫೮) ನರರಿಂದ ಅಂದರೆ ಜೀವರಿಂದ ಅರ್ಜಿತವಾಗಿ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಪಾಪಕರ್ಮ ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಾರಬ್ಧವಾದ ಅನಿಷ್ಟ ಪುಣ್ಯಗಳಿಗೆ ನಾರವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅವುಗಳ ನಾಶವು- ಅಯನ- ಯಾವನ ಅಪರೋಕ್ಷದಿಂದ ಆಗುವದೋ ಅವನು ನಾರಾಯಣಾ.

೫೯) ನೃ-ಸಜ್ಜನರ, ಅರ-ದೋಷಗಳನ್ನು ಅಯ- ಅಂದರೆ ಜ್ಞಾನದ್ವಾರಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವನಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ " ನಾರಾಯ" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಣ'ಕಾರವು ಬಲವನ್ನು ಹೇಳುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಜ್ಜನದೋಷಹರ ಮತ್ತು ಬಲಿಷ್ಠನಾದವನು ನಾರಾಯಣ.

೬೦) ನೃ-ದುಷ್ಟ ಜನರಿಗೆ ಅರ-ದೋಷಗಳನ್ನು(ಸಜ್ಜನ ದ್ರೋಹಾದಿಗಳನ್ನು) ಆ-ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಯಾಪಯತಿ-ತಂದುಕೊಡುವನು ನಾರಾಯ. 'ಣ'-ಆನಂದರೂಪಿಯಾದ ನಾರಾಯಣ.

೬೧) ನೃ-ಆ-ರ-ಆ-ಯ- ಎಂದು ಅಕ್ಷರ ವಿಭಾಗ ಮೊದಲ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ವಿಧದಿಂದ ಎಂದರ್ಥ. ಎರಡನೇಯ ಆ ಕಾರಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಂದರ್ಥ. ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲರೀತಿಯಿಂದಲೂ ರಂ'-ಆನಂದವನ್ನು, ಆ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸುವನು. 'ಣ'-ಆನಂದಮಯನು ಆದವನು ನಾರಾಯಣ.

೬೨)ನೃ- ಅಂದರೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮ, ಅಶ್ವಮೇಧ, ರಾಜಸೂಯ, ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಮಾಡಿದ ಜನರಿಗೆ ಆ-ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಅಂದರೆ ಕರ್ಮ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಂ-ರಮಣವನ್ನು-ಸುಖವನ್ನು ಆ-ಲೋಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಃ-ಹೊಂದಿಸುವವನು ಮತ್ತು 'ಣ'-ಆನಂದರೂಪನು ನಾರಾಯಣ.

೬೩) ನಾರಾಯ- ಎಂಬಲ್ಲಿ ನ-ಆ-ರ--ಅಯ-ಎಂಬ ವಿಭಾಗ. ನಾರ=ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿಲ್ಲದ ಅಂಧಃತಮಸ್ಸು. ಅದನ್ನು ಕಲ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಬಾರದಂತೆ ಹೊಂದಿಸುವವನು.

೬೪)ನ-ಅ-ಅರ-ಅಯ ಎಂದು ವಿಭಾಗ. ನ-ದೈತ್ಯರ ಸುಖಪ್ರತಿಷೇಧ ಕರ್ತನು; ಜಗದಭಾವಭಾವ-ಪ್ರಲಯ ಕರ್ತನು. ಆ ಅರ-ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವನು. ಅಯಃ-ಸ್ವಗತ ಮತ್ತು ಪರಗತ ಎಲ್ಲ ವಿಶೇಷಗಳ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು. ಣ್ಃ-ಬಲಾನಂದ ರೂಪಿಯು.

೬೫) ನಾರ-ದೋಷವಿಲ್ಲದವನು ಅಃ-ಸರ್ವಾಧಿಕನು ಅಯಃ-ಜ್ಞಾನರೂಪನು. ಮುಕ್ತಪ್ರಾಪ್ಯನು ಣಃ-ಬಲಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನು.

೬೬) ನಾರಃ-ನಿರ್ದೋಷನು. ಆಯಾನ್-ಒಳ್ಳೆ ಜ್ಞಾನರೂಪರಾದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಆನಂದ ವ್ಯಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು.

೬೭)ಅರ ಅಂದರೆ ದೋಷವಂತರಿಂದ ಅಯನ-ಗಮ್ಯನು ಅಲ್ಲದವನು ನಾರಾಯ ಅಥವಾ ನಾರ-ನಿರ್ದೋಷರಿಂದ ಗಮ್ಯನು. ನಾರಾಯ. ಮತ್ತು 'ಣ-ಆನಂದಮೂರ್ತಿ.

೬೮)ನಃ=ಜಗತ್ಪ್ರಲಯಕರ್ತನು. ದೈತ್ಯ ಸುಖ ನಿಷೇಧಕನು. ಆರ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಮಣವುಳ್ಳವನು. ಆಯ-ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು. 'ಣ=ಆನಂದಮೂರ್ತಿ.

೬೯) ನರ ಅಂದರೆ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಕನಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಗುರುವಿಗೆ ನಾರ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಅವನು 'ಅಯನ=ಜ್ಞಾನದ್ವಾರಾ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಾಧಿಕರವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು.

೭೦) ನರ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಅರ್ಜಿತವಾದ ಕರ್ಮ ನಾರ. ಅದೇ ತನಗೆ ವೈಷಮ್ಯಾದಿ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಫಲಕೊಡಲು ಆಶ್ರಯ ಅಂದರೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು, ನಾರಾಯಣ.

೭೧) ನರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶರೀರ ನಾರ, ಶೋತ್ರಾದಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕ, ಅದೇ ಅಯನ=ಕರ್ಮಜ ಶುಭ ವಿಷಯ ಭೋಗಾಶ್ರಯನಾದ ಅತ್ಮಾ ಅಂತರಾತ್ಮರೂಪೀ ನಾರಾಯಣ.

೭೨) ನರ–ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧಿ ಪುಂಸ್ತ್ವ, ನಾರವೆನಿಸುವುದು. ಅದು ಅಯ=ಹೋದುದು ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪ ಮುಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಾರಾಯ. ಅವರಿಗೆ 'ಣ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪುರುಷ ನಾರಾಯಣ.

ನಾರಾಯಣ ಪದಸ್ಯಾಥಃ ಶ್ರೀನಿವಾಸೇನ ಯಃ ಕೃತಃ।
ವಿದ್ವಾಂಸೋ ಯಾಂತು ಸಂತೋಷಂ ತೇನಾನ್ಯೈಃ ಕಿತವೈಸ್ತು ಕಿಮ್॥

॥ ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು॥

BY S K PATIL

हरे श्रीनिवास

श्री बिदरहळ्ळि श्रीनिवासतीर्थ(१६००–१६७३) विरचित "नारायण" शब्दार्थ विवरणे:

श्रीनिवासतीर्थरु ओ॰ ७२ अर्थगळन्नु बरेदिद्दारे. एल्ल अर्थगळन्नु हंत हंतवागि कोडुत्ता बरुत्तेने.

१) अराः = दोषगळु , नाराः = अवुगळिगे विरुद्धगळाद" गुणगळु", अयन= आश्रयनु, ="गुणपूर्णनु"

२) अराः = दोषगळु , अवुगळिगे आश्रयवल्लदवनु=नारायण ="दोषवर्जितनु"

३) नारं = ज्ञानवु, अदक्के अयन= विषयनु. "ज्ञानविषयनु,ज्ञानगम्यनु."

४) नाराः= मुक्तरु, अवरिगे अयन= " आश्रयनु, " मुक्ताश्रयनु"

५) नार = नरर समूह. अयन=अदरिंद वंद्यनागि इरुवुदरिंद नारायण " नर(भक्त)समूह वंद्यनु"

६) नारं= जीवर सृष्टि मोदलादवु, अयन= अवुगळन्नु माडुवदरिंद नारायण. " सृष्ट्यादि अष्टकर्त"

७)नाराः=जीवाधिपतिगळाद मुख्यवायुदेवरु, अयन=अवरिगे अत्यंत प्रीत्यास्पदनु. "मुख्यप्राणप्रियनु"

८) नाराः=जीवर उपकारक्कागि इरुव वेदगळु, अयन= अवुगळिंद मुख्य प्रतिपाद्यनु. " वेदप्रतिपाद्यनु"

९) नार=मुख्यवायुदेव, अयन= ज्ञानक्के साधननादवनु. "मुख्यप्राणन ज्ञानसाधननु"

१०) नाराः=देवतेगळु, नारं=अवर हेसरुगळु. अयन= अवुगळिंद प्रतिपाद्य. "सर्वदेव शब्दवाच्य"

११) नाराः=मुख्य वायुवे, अयन= देहोत्क्रमण, प्रवेशगळल्लि मार्गवागि उळ्ळवनु. "मुख्यप्राणनिरुवल्लि मात्र इरुववनु."

१२) नारं= जीवरन्नु मुक्तिगोय्युव ब्रह्मदेवर शरीरवाद ब्रह्मांड, अयन=अदरल्लि वासिसुवव, "ब्रह्मांडंतर्गत रूप"
१३)नारं=ब्रह्मदेवरिंद सृष्टवाद विμा, अयन=अदरल्लिद्दु अदक्के आश्रयनागिरुवव, "सर्वजगदंतः प्रविष्ट"
१४) नाराः= नाशवागदिरुव अनंतासन,μोतद्वीप,मत्तु वैकुंठ, अयन=अवुगळे मनेयागिरुवव. "त्रिधाम होंदिदव"
१५) नाराः=विष्णुविनिंद सृष्टवाद नीरु. अयनं=अदन्नु अश्रयवन्नागिसिदवनु. "जलशायि"
१६) नारं=क्षयिसदिरुव सूर्यमंडल, अयनं=अदर मध्यदल्लिरुवव. "सूर्यमंडलमध्यवर्ति"
१७) नारं=मानवर हृत्पद्म, अयनं=वासस्थानवागि उळ्ळवनु."हृत्कमल मध्यवर्ति"
१८) नारं=गरुडनु(विषादिहरणदिंद जनर जीवनहेतुवादवनु), अयनं=गमनक्के साधनवागिरुवव. "गरुडवाहन"
१९) नारं=शेषदेवर शरीर(नर=शेष,सर्वजीवाभिमानियाद्दरिंद नरनेंदु हेसरु), अयनं=शयनवागि उळ्ळवनु. " शेषशायि"
२०) अर=दोष हागु दोषशालिगळिंद, अयन = तिळियल्पडुववनु अंदरे, अरायण. अदु अल्लदवनु नारायण "दोषगळिंद अगम्य"

२१) नर=प्रळयकालदल्लियू मनोवृत्तिज्ञान होगदिरुव वायुदेवरु, नार=अवर संबंधि अंदरे तायियाद लक्ष्मीदेवि. अवळिगे अयन=आश्रयनादव 'श्रीनिवास"
२२) नर= एंदरे वराह देवरु. नार=अवर हेंडतियाद भूदेवि, अवळिगे अयन=आश्रयनादवनु. "भूमिगे अश्रयनु"
२३) नराः= नाशविल्लद मुक्तरु, नाराः=अवर संबंधियाद भोगसमूह. अयन=अदन्नु कोडुववनु. "मुक्तरिगे भोगप्रद"
२४) नर=सर्वज्ञानि जनरु. नार=अवरिगे पुत्र,भ्रातृ,सख इत्यादि संबंधदिंद सहायकनु. अयन=सर्वरिगू अश्रयनु.
२५) नारं=मनुष्यर अभीष्ट समूहवाद पुत्र,धन,धान्य,पशु,कीर्ति मोदलादवु, अयन=अवुगळन्नु कोडुवव नारयण "सर्वाभीष्टप्रद"
२६) नारा=नाशविल्लद महालक्ष्मी, नारं=अवळ संबंधियाद अंदरे अवळदे मत्तोंदु रूपवाद प्रळयकालदल्लिन वटपत्र, अयन=अदर मेले मलगिरुववनु. "वटपत्रशायि"
२७) नरः= ब्रह्मदेवरु, नारं=अवर शरीरवागि अवर संबंधियाद ब्रह्मांड, अयन=अदक्के कूर्मरूपनागि आधारनागि होरगे आश्रयनादवनु. "कूर्मरूपब्रह्मांडधारि"
२८) नरः=हिंदे हेळिदंते शेषदेवरु, नार=अवरिगे आश्रयरागि संबंधियागिरुव कूर्मरूपि वायुदेवरु, अयनं=आ वायु कूर्मरूपक्कू अश्रयनाद कूर्मरूपि विष्णु. "वायुकूर्माश्रयकूर्म"

२९)(न+अ+र+अ+य+ण्) = न=एल्ल जडगळिगिंत भिन्न, अ=एल्ल मुक्तरिगिंत अधिकनादवनु. र= एल्ल दोषरहितनु. अ=एल्ल मुक्तरिगधिकनु, य=तन्न भक्तर अशेष दोषगळन्नु होगलाडिसुववनु. ण=दोष विरुद्ध अनेक गुणपूर्ण स्वरूपनु.
३०) अराः=अनित्यत्व,विकारित्व,पारतंत्र्य मोदलाद दोषगळु, नारं=अवुगळिल्लद्दु. अयनं=अंतह ज्ञानवुळ्ळवनु नारायण. "(अनित्य,विकारि,परतंत्र्यविल्लद ज्ञानवंत)
३१) नर=नाशरहितनाद श्रीहरि. नारा=अवन बेवरिनिंद जनिसिद्दरिंद अवन संबंधियाद विरजा नदी आ नदियल्लि नार=अनादि लिंग शरीरवेंबप्रकृति बंधवन्नु अयन=होगलाडिसुववनु.
३२) नर=ज्ञानिगळु नारा=अवर मनस्सु अयनं=अदक्के विषयनागि गमन आगमन उळ्ळवनु, "ज्ञानिगळमनोविषयनु"
३३) नर=ज्ञानिगळु, नार=अव्र समूह, अयनं–अदन्नु उद्देशिसि गाळियिंद तरल्प॰ तन्न पादधूळिनिंद मुंदे होगुत्तिरुव अवरन्नु परिशुद्धि माडुवेनेंदु अवर हिंदे होगुववनु. " ज्ञानिगळ हिंदे होगुववनु"
३४) नर=ब्रह्मदेवरु, नारं=अवर शरीर, अंदरे पादाग्र, अयन=अदर मूलक ब्रह्मदेवर शरीरदल्लि प्रवेशमाडुव वासुदेव.
३५) नर=रमणविल्लद दोषिजनरु, नारं=अवर संबंधियाद मनस्सु, अयनं=अदरिंद दूरसरियुववनु.
३६) नराः = रमणविल्लद दुःखिगळु नारं = अवर संबंधियाद नरक. अयन – नरकदल्लिन पापिगळन्नु प्रेरणेमाडुवदक्कागि नरकदल्लि वासिसुववनु.
३७) नराः = नाशविल्लद अमररु. नारं=अवर स्थानवाद स्वर्ग अयनं= अल्लिन जनरन्नु प्रेरिसुवदक्कागि स्वर्गदल्लि इरुववनु.
३८) नरः = शेषदेवरु मत्तु गरुड देवरु, नारं=अवरिब्बर शरीर, अयनं= इवु वरुण चंद्रादिगळिगे अनिरुद्धन मूलकवू अग्नि सूर्यादिगळिगे गुरुविन मूलकवू यावनदेसेयिंद प्रवेश स्थानगळागिवेयो अवनु नारायण.
३९) नर = नाशरहितनाद श्रीहरि. नारं = अवन संबंधियाद सुदर्शनादि आयुध समूह. अयनं= अवुगळन्ने शत्रु संहारक्कागि उपयोगिसुववनु.
४०) नर = नाशरहितनाद श्रीहरि, नाराः = अवनिंद सृष्टवाद्दरिंद अवन संबंधियाद नीरु,बहिःआवरणवागिरुवदु, अयनं=आ नीरन्नु तन्न एडगालिन अंगुष्ठद नखदिंद ब्रह्मांडखर्परवन्नु भेदिसि ब्रह्मांडद ओळगे बरुवंते माडिद त्रिविक्रम.
४१) नर = नाश रहितनाद भगवंतनु. नारं = अवनिंद हुिद अवन संबधियाद पद्म. अयनं = अदक्के आश्रयनदवनु पद्मनाभ.
४२) नराः = समस्त जीवरु, नारं = अवर संबंधियाद हदिनाल्कु लोक, अयनं = अदक्के आश्रवनाद विराड्रूपि नारायण.
४३) नराः = जीव समूह, नारं= अवर संबंधि जाग्रते स्वप्न सुषुप्ति अवस्थेगळु. अयनं= प्रवर्तकनागि अवुगळिगे आश्रयनाद वि़µा,तैजस मत्तु प्राज्ञारूपि परमात्म.

४४) नारं = मनुष्यर संबंधि कण्णु मनस्सु हृदयवेंब मूरु स्थानगळु, अयनं = अदे जाग्रत्,स्वप्न सुषुप्ति प्रवर्तनेगागि आश्रयवागियुळ्ळवनु. अंदरे विμı,तैजस,प्राज्ञरूपि परमात्म
४५) नाराः = मनुष्यरिगोदगिद राक्षसादि उपद्रवगळन्नु परिहार मडुवुदे मोदलाद उपकारगळन्नु माडुवुदरिंद मनुष्य संबंधिगळेनिसिद राम मोदलाद अवतारगळु अयनं=केलसवाद मेले अवुगळन्नु उपसंहार माडिकोंडु ओंदागुव पद्मनाभ रूपिनाराय़ण
४६) नारः=मनुष्यरिगे अंदरे तन्न सहायदिंद ओदुव मक्कळिगे तत्वोपदेश माडुवदरिंद संबंधियाद प्रह्लाद अयनं = अवनिगे आश्रयनाद नृसिंहरूपि श्रीहरि.
४७) नर= मुख्य वायुदेवरु, नारं = अवर संबंधियाद हनुमद्रूप. अयनं = अदक्के आश्रयनाद, रामरूपि नारायण.
४८)नर =वायुदेवरु नार = अवर अवतारराद अथवा अर्जुननादि रूपदिंद बंद नरराद इंद्रादिगळिगे तत्वोपदेशदिंद गुरुगळागि संबंधिगळाद भीमसेनदेवरु. अयनं = अवरिगे आश्रयनाद कृष्णरूपि परमात्म
४९)नर = वायुदेवरु, नारः = वायुदेवर मत्तोंदु रूपवाद्दरिंद अवर संबंधिगळाद्दरिंद अथवा नर एंदरे कलिकालदिंद कलुषितवाद अंतःकरणवुळ्ळ सज्जनरिगे दिव्यज्ञानवन्नु उपदेशिसुवदक्कागि अवतरिसिद्दरिंद संबंधिगळाद्दरिंद श्रीमदानंदतीर्थरु. अवरिगे अयन = अश्रयनाद वेदव्यासरूपि नारायणनु.(वेदव्यासरूपि श्रीहरि)
५०) नारः = सज्जनरिगे दर्शन, वंदन मोदलादवुगळिंद पापवन्नु परिहरिसि उपकारमाडुवदरिंद संबंधिगळाद एंटु व्यास मुष्टिगळु. अवुगळे अयन = सन्निधान स्थानवागि उळ्ळवनु.

५१) नारः–भोक्तृगळ समूह. अदे अयन–सन्निधान स्थानवागिवुळ्ळ प्रद्युम्न–संकर्षण रूपगळु

५२) नारं–नरर भोज्यगळाद अन्नादी पदार्थगळु. अवे अयनं–सन्निधान स्थानवुळ्ळ अनिरुद्ध–नारायण रूपगळु

५३) नारं–नररु भोजनमाडिद अन्न पचनदिंद उंटाद नर संबंदियाद अवकाश.अयनं–अदन्नु कोडुवुदरिंद आश्रयनाद वासुदेवरूपि नारायण.

५४)नारा–नररिगे स्पर्शन पूजनगळिंद पावित्र्यवन्नु कोडुवुदरिंद अवर संभंदियाद सालिग्राम शिले. अदे अयन–आश्रयवागि अंदरे यावागलू सन्निधान स्थानवागि उळ्ळ नारायण.

५५) नर–ब्रह्मदेवरु. अवरिंद पूजितवागि अवर संबंधियाद्दरिंद नाराः= श्रीरंगनाथ, वेंकटेश मोदलाद प्रतिमेगळु. अवुगळे अयन = सर्वदा सन्निधान स्थानवागि उळ्ळवनु नारायण.

५६) नर= अर्जुन, अवने नार. अवनिगे आश्रयनाद कृष्णरूपि नारायण.

५७) नर=अर्जुन, नारः=अवन स्नेहितनाद्दरिंद अवन संबंधियाद कृष्णरूपि मत्तु अयनं=एल्लरिगू अश्रयनु.

५८) नररिंद अंदरे जीवरिंद अर्जितवागि अवर संबंधियाद प्रारब्ध पापकर्म समूह मत्तु अप्रारब्धवाद अनिष्ट पुण्यगळिगे नारवेंदु हेसरु. अवुगळ नाशवु- अयन- यावन अपरोक्षदिंद आगुवदो अवनु नारायणा.

५९) नृ-सज्जनर, अर-दोषगळन्नु अय- अंदरे ज्ञानद्वारा होगलाडिसुवनाद्दरिंद श्रीहरिगे " नाराय" एंदु हेसरु. ण'कारवु बलवन्नु हेळुवदु. आद्दरिंद सज्जनदोषहर मत्तु बलिष्ठनादवनु नारायण.

६०) नृ-दुष्ट जनरिगे अर-दोषगळन्नु(सज्जन द्रोहादिगळन्नु) आ-एल्ला रीतियिंदलू यापयति-तंदुकोडुवनु नाराय. 'ण'-आनंदरूपियाद नारायण.

६१) नृ-आ-र-आ-य- एंदु अक्षर विभाग मोदल अकारक्के सर्व विधदिंद एंदर्थ. एरडनेय आ कारक्के चेन्नागि एंदर्थ. सज्जनरिगे एल्ल कालदल्लियू एल्लरीतियिंदलू रं'-आनंदवन्नु, आ-चेन्नागि व्यक्तवागि मुक्तियल्लि होंदिसुवनु. 'ण'-आनंदमयनु आदवनु नारायण.

६२)नृ- अंदरे ज्योतिष्टोम, अश्वमेध, आजसूय, मोदलाद कर्ममाडिद जनरिगे आ-मर्यादेयिंद अंदरे कर्म स्वरूपक्के तक्कंते रं-रमणवन्नु-सुखवन्नु आ-लोकक्किंत हेच्चागि स्वर्गदल्लि यः-होंदिसुववनु मत्तु 'ण'-आनंदरूपनु नारायण.

६३) नाराय- एंबल्लि न-आ-र--अय-एंब विभाग. नार=सर्वविधदिंदलू याव कालदल्लियू सुखविल्लद अंधःतमस्सु. अदन्नु कल्यादिगळिगे एल्ल कालदल्लियू मत्ते हिंदक्के अदरिंद बारदंते होंदिसुववनु.

६४)न-अ-अर-अय एंदु विभाग. न-दैत्यर सुखप्रतिषेध कर्तनु; जगदभावभाव-प्रलय कर्तनु. आ अर-ब्रह्मादिगळिंद चेन्नगि तिळियल्पडुवनु. अयः-स्वगत मत्तु परगत एल्ल विशेषगळ ज्ञानवुळ्ळवनु. ण्ः-बलानंद रूपियु.

६५) नार-दोषविल्लदवनु अः-सर्वाधिकनु अयः-ज्ञानरूपनु. मुक्तप्राप्यनु णः-बलानंद स्वरूपनु.

६६) नारः-निर्दोषनु. आयान्-ओळ्ळे ज्ञानरूपराद मनुष्यरन्नु समीपक्के आनंद व्यक्त्यादिगळन्नु को ु ॅ बरमाडिकोळ्ळुववनु.

६७)अर अंदरे दोषवंतरिंद अयन–गम्यनु अल्लदवनु नाराय अथवा नार–निर्दोषरिंद गम्यनु. नाराय. मत्तु 'ण–आनंदमूर्ति.

६८)नः=जगत्प्रलयकर्तनु. दैत्य सुख निषेधकनु. आर–चेन्नागि रमणवुळ्ळवनु. आय–सरियाद ज्ञानवुळ्ळवनु. 'ण=आनंदमूर्ति.

६९) नर अंदरे शिष्यरिगे उपदेशकनागि संबंधियाद गुरुविगे नार एंदु हेसरु. अवनु 'अयन=ज्ञानद्वारा मुक्ति प्रदानक्के प्रवेशाधिकरवागि उळ्ळवनु.

७०) नर मनुष्यरिंद अर्जितवाद कर्म नार. अदे तनगे वैषम्यादि परिहारक्कागि फलकोडलु आश्रय अंदरे अपेक्षिसुववनु, नारायण.

७१) नर संबंधियाद शरीर नार, शोत्रादि इंद्रिय पंचक, अदे अयन=कर्मज शुभ विषय भोगाश्रयनाद अत्मा अंतरात्मरूपी नारायण.

७२) नर–मनुष्यर संबंधि पुंस्त्व, नारवेनिसुवुदु. अदु अय=होदुदु स्त्री रूप मुक्त ब्रह्मदेवरु नाराय. अवरिगे 'ण आनंदवन्नु कोडुव पुरुष नारायण.

नारायण पदस्याथः श्रीनिवासेन यः कृतः।
विद्वांसो यांतु संतोषं तेनान्यैः कितवैस्तु किम्॥

॥ भारतीरमणमुख्यप्राणांतर्गत श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥

BY S K PATIL